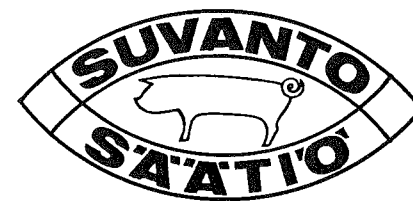

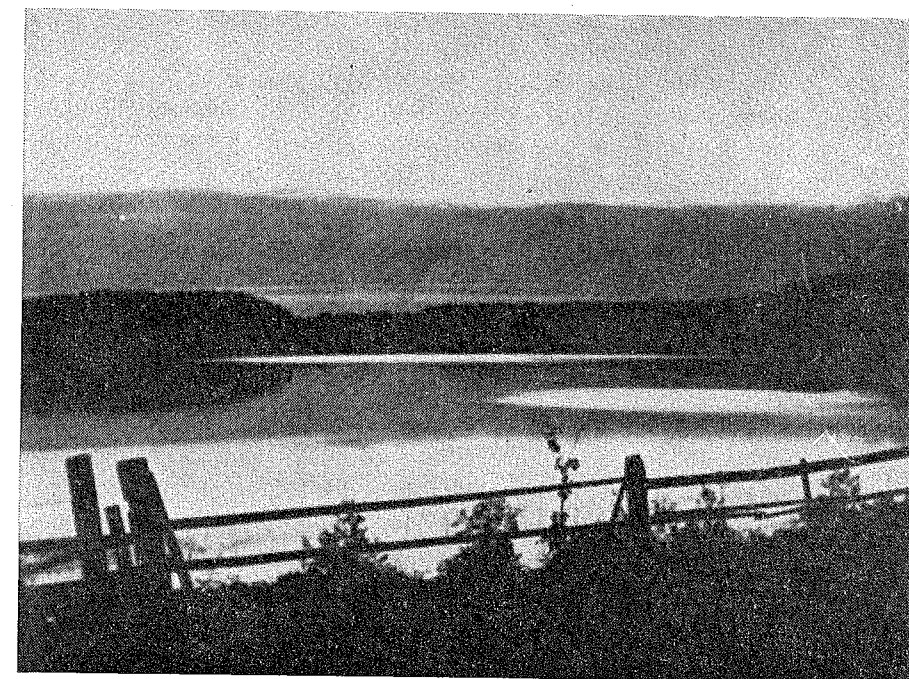
SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1971
KESÄKUU

JUHANNUSYÖ SAKKOLASSA.

HANNA GRANFELT KÄVI PETÄJÄRVELLÄ

Lehtemme viime numerossa oli selostus Hanna Granfeltin lapsuudesta Petäjärvellä. Tästä tuli mieleeni hänen eräs myöhempi käyntinsä Petäjärven hovissa.

Oli kesäkuu 1935 kun koululle saapui vieras, joka esitteli itsensä Hanna Granfeltiksi. Hän selosti meille, silloisille "hovin" asukkaille, lapsuuttaan Petäjärvellä, kulkien koulun päärakennuksessa ja ympäristössä hiljalleen, katsellen ympärilleen kuin unta nähden, liikuttuneena ja puhjeten sitten puhumaan minkälainen tämä, hänen kotinsa, oli ennen. Huoneissa "näki" hän kotinsa jäsenet työpaikoillaan: "Tuossa oli se ja se, tuossa isän kirjoituspöytä, tuossa ruokapöytä, tuossa vuoteeni jne.", mutta kaikki oli muuttunut. Puutarhassa ja koulun ympäristössä hän ilokseen (ja surukseen) löysi isänsä kodin puutarhaan tuomia kukkia: "Tuossa on isän tuomia lupiireja (ja syvä huokaus), tuossa meidän akileijojamme, tuossa martagoliljoja jne.". Nämä monivuotiset kukat, olivat villiintyneet ja esim. lupiinit peitivät sinisenään koko laajan puuston. — Alakuloi-sena istui Hanna Granfelt emäntäkoulun päärakennuksen verannalla katsellen verannan kaunistileikattuja kaiteita: "Tässä me silloinkin joimme kahvimme".

Tuli juhannusaatto. Jos mieli olisi viipynyt kaikessa menneissä, olisi juhannuskin ollut vieraamme mielestä varmaan yhtä haikeaa, mutta hänpä sanoikin: "Emme suinkaan me täällä istu koko juhannusaattoamme, mennään johonkin kokolle! Kokkoa ei silloin ollut lähempänä kuin kasarmilla (25 km). "No mennään sinne", oli Hanna Granfeltin innostunut vastaus.

Vuokra-autoja ei muistaakseni silloin ollut Petäjärvellä vielä yhtään, mutta me olimme aina saaneet ystävällisen Sipiläisen Vilhon kyytimieheksemme. Niinpä nytkin. Mutta meitä opettajia, oli enempi kuin Sipiläisen avonaiseen fordiin (?) oli lupa ottaa. Me kaikki kuitenkin työnnyimme siihen, ja matka alkoi.

Kiviniemen sillan korvassa oli siihen aikaan poliisikamari. Ennen sillan ylitystä — iloisella mielellä kun olimme — painoimme pienimmän "ylimääräisen" auton pohjalle ja heitimme takin hänen päälle, ettei poliisi nähnyt yhtä ylimääräistä päätä avoauton reunan yli. Ja heti poliisin ohitettua me sai "uhri", — muistaakseni talousopettaja Salmenvuo, nousta toisten joukkoon. Mutta eipäs mitä, tuskin olimme apteekin sivutaneet, kun olikin poikki maantien liikkuvan poliisin musta auto.

"Teillä on liikaa väkeä! Ketäs te olette", tuli ankaran näköinen poliisi tiedoittamaan. Me selitimme, ketä olimme, ja Hanna Granfelt vakuutteli, että hän se oli, joka koko asiaan on syyllinen. Poliisi meni takaisin autonsa luo ja siellä oli, — ah — meidän petäjärveläisten oma kilti ja tuttu poliisi Nuora mukana! Liikkuvan poliisin mies palasi takaisin ja sanoi: "Yksi teistä meidän autoomme." "Emme me uskalla", vastasimme me, "viette vielä vaikka putkaan." "Ei, me tulemme sinne, mihin tekin menette", sanoivat poliisit. "Me menemme kasarmin kolle". "Me tulemme sinne myös," vastasivat he. Mutta kukaan meistä ei tohtinut lähteä, tunnettai-siin vielä, kun istuisimme poliisin mustassa avoautossa. Vihdoin Hanna Granfelt sanoi, että hän

Kevättä Karjalassa

Lähdetkö kanssani kulkemaan, ken tätä lukenetkin, muistojen polkua Karjalaan, vaikka vain pienen hetken?

Katso, kevät on tullut Karjalaan! Kangasvuokko nuppunsa avaa, kiurunkannukset kiirehtii kasvuaan, valkovuokot lehdöissä havaa.

Katso, kuin keltainen kultapallo on niityllä kulleron kukka. Niin hentoa, keväisen vihreää on kotipiennarten nurmen nukka.

Värit keväiset mieltä kiehtovat hennon vihreät, sinisen kuultavat. Saat ihailla hetken kaihoten... Varjot peittää, iltaan tummuun.

Nyt kanssani kuljit ja saavuit pois, matkan uuden huomenna tehdä voit. Toivoretkemme uudelleen kotipihojen koivujen katveeseen.

Pertta Koivumäki

menee. Ja niin me sitten lähdimme matkaan: edellä me Sipiläisen Vilhon autossa, perässä liikkuvan poliisin auto, Hanna Granfelt takapenkillä kahden poliisin keskelä.

Juhannuskokkopaikalla yleisö katseli silmät pyöreinä, että mikä tuo nainen on, jota poliisi kuljettaa, mutta muuta harmia ei matkasta tullutkaan. Takaisin "keinottelimme" hyvällä onnella ja muistaakseni Hanna Granfelt jäikin Kiviniemeen palatakseen takaisin Helsinkiin ja jättäen meille muiston sydämmellisestä, synnyinseutuaan rakastavasta kulttuuri-ihmisestä. K.H.

KYTÖSUO

Sielläkin oli suo, kuokka ja Matti. Ennen Mattia oli muutakin, oli suolla karpaloita, jotka keväällä kukkivat, kesällä kypsyivät ja syksyllä marjamiehet poimivat kypsät marjat kantaakseen Lapinlahteen ja Riiskaan kotiensa talvisiksi herkuksi. Karpalokiisselilähän on oma arvonsa vielä nytkin ja karpalolla hyvät puolensa; ne säilyvät poimintaroskineen kylmässä varastossa yli talven.

Suolla oli myös muuraimia, nekin kukkivat keväällä, mutta olivat jo heinäkuussa kypsiä. Sinne Kytösuoille tuli keväällä kurkia, jotka pesivät ja kasvattivat poi-

kasensa ja syksyllä yhtyivät suuriin kurkiauroihin matkatakseen etelään.

Kytösuoille tuli eräänä keväänä paljon kovia työmiehiä. Alkoivat kaivaa suurta viemäriojaa Lapinlahden puolelta kaarsivat suonlataa lopettaakseen viimein Mustanniemen kohdalle, josta oja vanhaa uomaa pitkin laski Suvantoon.

Kun viemärioja oli kaivettu, ojanvarrelle ilmestyi sen verran kuivaa ja kovaa maata, että Matti ilmestyi paikalle. Hän valtasi kurkien pesimäpaikan ja rakensi sinne kotinsa. Miten hän talonrakennustarpeet sinne toi, ei tiedä kuin Matti ja hänen vaimonsa. Kesällä ei ollut muuta tietä, kuin karjapolku suon laidalla, jota käyttivät myös heinämiehet, kun kulkiivat suonlaidalla olevilla luonnonniityillä.

Kun kävin viimeksi Matin luona v. 1934, oli kuokka vielä olemassa, talo oli pystyssä, pelloksi oli kuo-kittu pitkät sarat kaskisuota. Marttaneuvoja oli istuttanut omenapuita pihaan, joita sitten istutettiin myös Syrjiin-paltelelle minun mökilleni.

Nämä muistot tulivat mieleeni voimakkaasti viime kesänä, kun autoin napuriani huvilan teossa. Hän oli ostanut rantapaikan talosta, joka oli jo edellisenä kesänä paketoitu. Läksimme autolla

rantaa kohti ja isäntä sanoi, että ajakaa tuosta vaan keskeltä peltoa. Siinä oli edellisen kesän heinä leikkaamatta ja nytkin oli kasvanut hyvä heinikko, maasto mukavaa, loivasti viettävää, ei kiviä, eikä kantoja, vanhaa hyvää peltoa, viljaa ei näkynyt, vain talon seinustalla sipulipenkki. Nyt valtio maksaa, jos ei viljele maata, liikatuotanto on sakotettavaa, pelätään vuorien syntymistä. Tällaista on elämä armon vuonna 1971 Keski-Suomessa.

Kytösuo perkauksesta on kulunut neljäkymmentä vuotta. Olsi mukava tietää, millä mielellä jätit paikkasi vuonna 1939, Matti? Mitä sanovat tämän ajan nuoret miehet, jos kerrot minkälainen oli välimatka sinne, mistä sait rahaa elämiseen ja missä kävit nukkumaan. Muistutat paljon Saarijärven Paavoja ja Väinö Linnan luomaa Koskelan Jussia.

Sinne jäi suo, sinne ehkä jäi myös kuokka, tuskimpa lähtökiireessä oli aikaa ottaa sitä mukaan. Ovat varmaan siellä jo suonojat tukkeutuneet, kohta on Kytösuo entisellään, kukaka oja siellä aukoo. Kukaan ei varmaan tule tietämään, kenen ovat rakennusjätteet viemäriojan lähellä. Minkälaisia lienevät nyt marjamiehet, jotka poimivat kesällä muuraimia ja syksyllä karpaloita. Varmaan on kurkien sivussa käynyt uudistus, eivät nekään tiedä miksi on suonlaidalta Matti kadonnut. A N

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

VISKARIN SUKU SAKKOLASSA

Kun ensimmäisiä kirkonkirjoja Sakkolassa aloitettiin tehdä v. 1735, oli pitäjässä ainoastaan yksi Viskari, Jacob perheineen. Muutama vuosi aikaisemmin Antreasassa tehdyissä kirkonkirjoissa on myös ainoastaan yksi Viskari, Bertil. On osoittautunut vaikeaksi selvittää ovatko nämä Jakob ja Bertil olleet veljeksiä ja mistä he ovat Karjalasta tulleet kun siellä muissa pitäjissä ei Viskareita ollut.

Tässä on nyt tarkoitus selvittää Jacobista Sakkolan Purpuan kylästä alkanutta Viskarin sukua, josta on viime talvena laadittu sukutaulukko, mutta se ei kokonaisuudessaan mahdu tähän lehteen, vaan siitä on tässä näytteenä vain pieni osa.

Jacobin pojista Markuksesta ja Matista lähtevät suvun kolme päähaaraa, Markuksen pojan Markuksen siirtyessä Vilakkalaan, Anti Matinpojan siirtyessä Haparaisiin ja Yrjö Matinpojan jäädessä kotitalalle Purpuan. Vilakkalaan siirtyneelle Markukselle tuli kolme poikaa, Johannes, Mikko ja Abram ja kun näille kolmelle veljekselle siunautui sitten yhteensä yhdeksän poikaa, ei Vilakkalan maat riittäneet näin suurelle miesjoukolle vaikka kylän muita tilojakin oli jo hankittu suvun haltuun. Niinpä v. 1821 syntynyt Juhana Mikonpoika hyvänä laulumiehenä siirtyi Heinjoen lukkariksi ja Matti Abraminpoika siirtyi maanviljelijäksi Pyhäjärvelle. Kun seuraavassa sukupolvessa miesten määrä yhä vain lisääntyi, siirtyi Matti Simonpoika Pyhäjärven Enkkuaan, Paavo Antinpoika Metsäpirtin Koselaan ja Juhana Antinpoika Metsäpirtin Terenttilään. Näin oli Viskarien suku levinnyt jo neljän pitäjän alueelle.

Myöskään Purpuassa eivät maat

riittäneet sinne jääneen Yrjö Matinpojan jälkeläisille vaan kahden sukupolven jälkeen sieltä siirtyi Yrjö Jaakonpoika Kuninkaanristiin ja Yrjö Antinpoika Noisniemeen. Nämä Sakkolan kylät joutuivat myöhemmin perustettuun Vuokselan pitäjään. Vuokselasta muutti yksi sukuhaara myöhemmin Räisälän Tiuriin. Purpuan alkuperäiselle Viskarin tilalle jääneen v. 1815 syntyneen Martti Jaakonpojan poika Jaakko muutti Haparaisiin aloittaen siten uuden Haparaisten sukuhaaran sinne aikaisemmin siirtyneen Antti Matinpojan jälkeläisten hävittyä sieltä. Matti Jaakonpojan toinen poika Aapro jäi edelleen Purpuan viljelemään alkuperäistä kotitilaa.

Viskarit ovat yleensä olleet vankkoja karjalaisia maanviljelijöitä lukkari-Juhanaa lukuunottamatta. Lautamiehiä on suvussa ollut useita ja neljä heistä on saanut herastuomarin arvon. Lukkari-Juhana lähetti poikansa Jannen opin tielle ja hän oli vielä tämän vuosisadan alkuvuosina Rautjärven nimismiehenä.

Suvun edustajana suomalaisessa jääkäripataljoona 27:ssä Saksassa ensimmäisen maailmansodan aikana on ollut v. 1882 synty-

nyt Martti Yrjönpoika Vuokselasta. Suomen tultua itsenäiseksi valtioksi v. 1918 on eräitä suvun miehiä palvellut upseereina maan puolustusvoimissa ja viimeksi käydyt sodat veivät suvusta yhden upseerin ja kolme miestä kaatuneina.

Viskarien nykyiset pääasuinpaikat ovat: Vilakkalasta lähteneet Orivedellä ja Tyrvällä, Purpuasta ja Haparaisista lähteneet Lempeälässä ja Punkalaitumella, Pyhäjärveltä lähteneet Huitisissa ja Kärkölässä, Metsäpirtistä lähteneet Raisiossa ja Maskussa, Vuokselasta ja Räisälästä lähteneet Köyliössä ja Parkanossa. Yksityisiä suvun jäseniä on lisäksi mm. Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Joensuussa, Pirkkalassa, Ruotsissa ja Kanadassa.

Viskarien toisessa sukukokouksessa Tampereella 25.4. 71 oli 61 suvun jäsentä ja siellä jaettiin heille monistetut sukutaulukot. Seuraavat sukukokoukset päätettiin pitää joka toinen vuosi.

Toivo Mikonpoika

Tarkka homma kuin lutikan hirttäminen, ei itse hirttäminen, mutta kaulan etsiminen.

LEMPÄÄLÄN JA VESILAHDEN ALUEEN RAKENTAJAT

Meiltä kannattaa aina kysyä rakennustarvikkeita ja maalaus-tarvikkeita. Esim. lastulevyä tarjoamme varastosta tavallista edullisemmin.

kajirimo
KODIN TAVARATALO

LEMPÄÄLÄ - PUH. 74 402

JOS EI SAUNA JA TERVA AUTA...

Muistikuvia Petäjärveltä

Monia mukavia muistoja jäi Petäjärveltä oloni ajalta, vaikka toimintani rajoittuikin vuoden puitteisiin. 2 Div. talvisotaharjoitukset — joihin olin "komennettuna" mm. Kommustusmatka (kirjoitinko sanan oikein) (kyllä) se oli yhden leppoisan kesäpäivän hauskin uintimatka. — Käynti Vaalimon-mummoa tapaamassa — siinä olisi kertomista enemmänkin. — Resinalla ajatut virkamatkat, ennen kokemattomat, sain kokea Petäjärvellä. Entäpä se turvesaunan teko!

Jospa tällä kertaa kertoisinkin siitä — kättilölle kuuluvasta "luontaisedusta" — siis, saunasta. Jokainen suomalainen tietää ja tuntee nahoissaan miten tärkeä luontaishoitola on ihmiselle sauna. Minullakin oli sellainen "luontaisetu", kuten asiaan kuului. Katselin ensin yksin viheltelin ja ihmettelin ääneen ja ajatuksissani: "On, on tässä läänä kerrakseen, on totisesti! Suuri kuin huhta, ikkunakin kuin kirkossa ikään". — No mikäpä siinä — kait — tämä huone valtavine eteisineen on sitävaran tehty — lämmitä vaan kättilö saunasi ja puhdistaudu matkan pölyistä.

Tuumasta toimeen. Vankkaa koivua uuni täyteen ja tuli perään! Naapurista näki Aino Nenonen valtavan savupatsaan nousevan kättilön saunan seutuvilta ja sanoi ajatelleensa "saas nähdä kui siinä käy"? — Ja kävihän siinä. Lisäsin — lisäsin — ja taas lisäsin puuta pesään — kunnes väsyin ja lopetin. Muuripadassa toki lämpesi vesi ja kun oli kesä, tarkenin peseytyä matkan tomulta. Ei pihautakaan kuulunut kiuksaalta — ei, vaikka kuinka tark-

kaan kuuntelin ja valelin mustia kiviä kuumalla vedellä, sama tuulos. — Mutta uni tuli, rauha ja suloinen uni. — Ei seinän takana itkeneet pikkuvaivat — eikä toisen seinän takana valittaneet synnyttävät äidit. — Ihana, suloinen, rakas Petäjäjärvi! Maantie kulki ikkunani ohitse — mutta siellä ei kulkenut ketään. — Voiko tällainen ihana rauha olla lainkaan totta — näin ajatteli metelistä muutanut nuori kunnankättilö — näihin ajatuksiin nukahti.

Seuraavana aamuna tuli Aino kyselemään miten maittoi uni "löylyn" päälle! Tuo pilaili mokoma kanssani — tiesi saunan ja saunan kujeet, mutta antoi uuden tulokkaan kokeilla kepillä jäätä. — Hyvä olikin se voimainmittelö kylpemisen hyväksi tehty urakka. — Helpommalla — paljon vähem-

mällä vaivalla täytyy kättilön saada pintansa puhtaaksi ja niin tahtuikin, sain kylpeä Nuoran, naapurin saunassa — kunnes Ainolle sytytti "tehdäänänsä oma sauna, turvesauna tuohon minun pellolle!" — En ollut moista saunaa kuvitellut edes olevankaan saati "tehtäänänsä itse", tuntui vallan utopialta! Ainolla oli heti kohta kynä ja paperi esillä ja "riitingit selvät". Kovasti innostuin asiaan ja siinä ei siekailtu, vaan työt aloitettiin heti! Voi, voi, mimmainen urakka se oli. — Kah-ta kamalampi kuin tuon "huhdan" lämmittäminen, jota jo vallankauheana pidin.

— Mutta intoa ja työtarmoa riitti. Käteni olivat rakkoja täynnä, vaikka koettelin niitä rukkasilla suojella.

Valmistuihan sauna. — Koe-lämmitys oli seuraavana: Tuli kiviröykkiön alle — ja oven reikään Aino oli löytänyt ihan oikean oven joskin suurenlaisen, mutta tarkemmin peitti oviaukon — ja me molemmat tarkkailemaan tuleeko savua seinistä — katosta y.m. mahdollisista paikoista — tuliko — tuli — savua tuli seinistä, katosta ja tietysti "räppänästä" mistä savun oli oikeus tulla. Me tilkkisimme ja tikkisimme turpeella, mullalla ja kun teimme työtä kuin muurahaiset, ei tullut enää savua — ja sauna oli valmis. — Mutta lauteet — niitähän ei tarvinnut — kaksi lyhyttä penkkiä vaan ja siinä oli lauteet. Ihmettelin Ainon näppäryyttä senkin uunin teossa — ja ajatella, vesikin kuumeni siinä kiviröykkiön, uunin päällä padassa kuten ainakin savusaunassa!

Entäs sitten se ensimmäinen kylpy — uusine vastoineen — löylyineen! Olimme iloisia, nauru oli herkässä, mieliala hipoi pilviä

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

— kunnes — mihinkäs me riisumme, missä puemme, kysymykseeni Aino viittasi peltoaan, että tuonne riisumme ja siellä puemme — ei meitä kukaan katsele. — Niin teimme — ei katsellut kukaan. Olimme kuin luonnonlapset sanoisinko paratiisissa. Meillä oli oma sauna joka lämpisi pian ja

vähällä. Yhteinen ilomme aihe, työme tulos — turvesauna.

— ”Mennyttä aikaa muistelen, niin mielelläni vielä” — lähes viidenkymmenen vuoden aikaiset tapahtumat ovat kuin eilinen päivä mielessäni.

Bertta Valtonen

Kiuas ja kissa!

Toisinaan voi kuulla sanottavan, ei pitäisi muistella sotaa, eikä Karjalaa. Kaikki mennyt olisi kyettävä unohtamaan. Alussa tämä kuulostaa hyvältä. Kun ottaa silmän käteensä ja katsoo tarkemmin voi sanontaan soveltaa pytyntekijän sananparren sellaiseen: — Helppo on pytynteko, pistää pohjan ja paistaa vanteet!

Kävi niin, että olemme ajan lapsia. Aika on sellainen herra, joka meidän on tunnustettava, vaikka emme muuta herraa tunnustaisikaan. Aika tulee joka hetki eteemme jostakin, uutena aikana ja tuo jotain tullessaan. Se liukuu alta pois menneenä aikana, vie jotain mennessään. Kumpi muistaisimme jokapäiväisen katumuksen. Mennyttä aikaa voi muistella. Tulevaa ei voi.

Tuo kehossa oleva pikku lapsi, jonka sielun elämän kehitystä isä ja äiti toiveita täynnä seuraavat on kohta asteleva elämän karulla arenalle. Hetkinen vielä. Hän onkin elämän läksynsä oppinut ja viettää kultahedelmäistä syksyä. Sanomme ajan vierähtäneen.

Kun muistelen Sakkolaa en ole hakemassa sieltä tapparaa. Muistelen sitävarten koska se aika, ennen sotia, näkyy taaksepäin katsottuna iloiselta ja onnelliselta. Siitä on joskus toisillekin kerrottava.

Elämän aamun auetessa Vilakalan kinkeripiirissä myötäelivät

veljekset nuoruuden ajan riemua ja riehakkuutta. Talon valtiatar oli laatinut huoneentaulun, lain ja asetukset. Ne eivät synkentäneet nuorten mieliä milloinkaan koska ne oli tehty sitä varten, että niitä noudatetaan tinkimättä. Talollisia ku olivat kuului taloon kaiken kaman lisäksi sauna ja kissa. Saunan kiukaan oli muurannut keljalainen Sussu-Jussi. Muistiin ei ole jäänyt hänen oikea nimensä. Muistin menetys nimen kohdalla ei ole loukkaavaa, koska tuolla nimellä häntä kutsuttiin silloin kun savupiipussa veto muuttui työntöpuolelle. Kelpo Jussi, joka tekisi uunin ja hinnoitteli työnsä alakanttiin. Erehdyksiä on maailma täynnä. Lienee Jussille tullut sellainen kiuasta muurattessa, koska siitä tuli kiukuva. Savu ja lieskat ohjautuivat hormin kautta suoraa pellolle. Kivet jäivät jotenkin sivuun, eivätkä kuumentuneet. Tiedämme, että huonosti lämmitetty sauna kehittää höyryä. Näin oli veljesten saunan laita ja siitä syytettiin lämmittäjää. Jotta tilanne olisi ollut hallittavissa sopivat veljekset keskenään lämmitysvuorot. Saataisiin selville, kuka salakuljettaa laiskuuttaan saunanlämmitys tehtäviin.

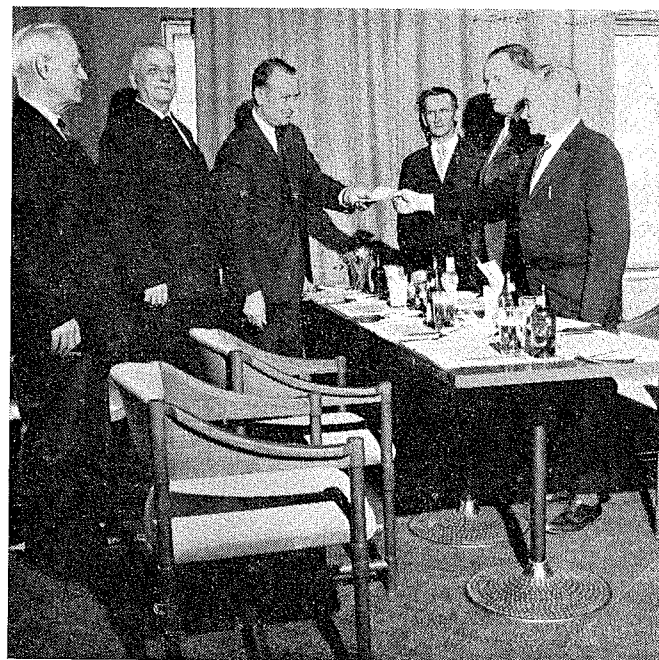
Tapahtui, että veli nelonen oli lämmitysvuorossa. Hän kantoi kolme isoa kantamusta koivuhalkoja ja poltti ne kiukaissa. Kantoi parikymmentä lakkiämpärlistä

vettä kattilaan. Kuumensi veden. Kantoi toisen mokoman kylmää vettä sinne saunatynnyriin. Tuumaili kantaessaan, että kyllä on lantinkia. Hän laittoi vanariin kirassin ja pesi vanarinlasin kirkaaksi. Sisälle tullessa sanoi kuin ohimennen: — Antakaa siityä vähän aikaa! Veljekset menivät saunaan ja heittivät vettä kiville. Kiukaalta kuului jaksottaista suhinaa. Löivät lisää löylyä ja sauna oli täynnä höyryä. Siellä ei nähnyt mitään. Kun saunominen oli suoritettu kysyi veli ykkönen: — Oletteko nyt puhtaita? — Kun vastaus oli myönteinen jokaisen kohdalla, riemastui saunan — lämmittäjä: — Kun nyt kaikki olette puhtaita ei saunaa tarvitse koskaan tämän paremmin lämmittää!

Suunnilleen niihin aikoihin kissa oli oppinut keikkumaan. Voi hyvän aika mikä siihen kissaan oli mennyt. Seurasi päivittäin kärejöntä siitä kuka oli nipistänyt kissaa. Päivänä muutamana veli kakoksen mitta oli täyttynyt. Ukko sen ilman tavoin hän jyräsi, että tässä talossa ei ole mitään kulttuuria! Tuo kissa ei ole saanut minkään valtakunnan kasvatusta. Nyt se aloitetaan. Hän otti käteensä kahteenkertaan kylvetyn saunavastan. Niin lähdettiin. Kissa juoksi saunaan, jonka ovi oli raolleen ja kasvattaja perästä. Sen pakomatka kulki uunin ja kamanon kautta liävän vintille! Kuka sanoi, että vahingon ilo on ihmiskunnan suurimpia iloja? Onko kukaan sanonut millainen on makea nauru? Se kantautui jostakin kissankasvatusta veljen korviin.

Tämän tapahtuman jälkeen kävi käsky: — Koska sen kiukaan kunto on sellainen, että kissa juoksee sen läpi on se viipymättä purettava! Jussi teki toisen kiukaan ja elämä talossa tuntui saavan oikean suunnan ja sävelen.

Janne Viskari

HUOMATTAVA LAHJOITUS SUVANTO-SÄÄTIÖLLE

Lempäälässä järjestetyssä tilaisuudessa luovuttivat Riiskan kylän miehet, Viljam Pulakka, Eemil ja Oiva Koppanen syntymäkylänsä perinteitä muistaen Ml Riiskan paikallisosaston jäljellä olevat varat Suvanto Säätiölle, käytettäväksi sakkolaisperinteen vaalimiseen. Luovutustilaisuudessa puhui Viljam Pulakka, kiittäen erikoisesti Eemil Koppasta toimeliaisuudesta, jonka tuottona on nyt mah-

dollista muistaa menetettyä synnyinseutua luovuttamalla lähes puolitoistatuhatta markkaa säätiön käyttöön. Suvanto Säätiön puolesta ottivat lahjoituksen vastaan valtuuskunnan puheenjohtaja Matti Niippa, hallituksen puheenjohtaja Yrjö Raaska ja hallituksen varapuheenjohtaja Jalmari Naskali. Sekä Niippa että Raaska kiittivät säätiön puolesta lahjoittajia ja tilaisuus jatkui kotiseudun muistelun merkeissä.

Keski-Suomen Sakkolaseuralla

oli vuosikokous 25. päivänä huhtik. 1971 Jyväskylässä. Kokouksessa sai seuramme johtokunta seuraavan kokoonpanon: pj. Aarne Roinen, vpj Tauno Huuska, siht. Arvi Nuora, rahastonhoitaja Helvi Ryökäs, lisäksi johtokuntaan valittiin Arvi Paussu, Helvi Sipponen, Heimo Kurikka, Eino Nuora ja Matti Lemmetty. Tilintarkasta-

jiksi valittiin Eino Kuisma ja Edith Naski sekä varalle Armas Halinen ja Toivo Käppi. Seuralehti ”Sakkolaisen” toimittajaksi valittiin Arvo Ollikainen.

Seurallamme oli taas henkilömenetys, arvostettu seuramme jäsen Yrjö Pitkänen on päässyt kovien sairauksien jälkeen toivomaansa lepoon. Seuramme jäseniä pyyde-

tään keräämään Keski-Suomessa olevien sakkolalaisten nimiä ja osoitteita sekä toimittamaan ne seuran sihteerille os. Arvi Nuora, Vainiok. 9, Jyväskylää.

Samoin pyydetään lähettämään kirjoituksia seuralehti ”Sakkolaiseen” os. Arvo Ollikainen, Lönnrothinkatu 10, Äänekoski. Lehdessä julkaistaan kaikki sinne lähetetyt kirjoitukset. Tallettakaa omia ajatuksianne jälkipolville!

Oriveden Karjalaseuran

vuosikokous pidettiin Hilma ja Toivo Martikaisen karjalaiskodissa. Puheenjohtajana Teuvo Viskari ja sihteerinä Verner Suuronen. Toimintakertomus ja tilit hyväksyttiin. Kertomusvuoden toimintaan kuului Sakkolan pitäjäjuhlien järjestäminen. Juhlat onnistuivat erinomaisesti.

Kuluva vuoden toimintaan kuuluu eri kyliin tehtävien retkien järjestäminen, pikkujoulun vietto sekä Karjalatalon rakennushankkeen tukeminen.

Seuran uudet säännöt vahvistettiin ja johtokuntaan valittiin: Väinö Viskari, Terttu Nahkola, Kaler-vo Viskari, Joh. Kajarinne, Suoma Parkkulainen, Kaisa Huitu, Meeri Kaartoluoma, Tauno Suihko ja Jalmari Vulli, varalle Terttu Kopra, Verner Suuronen, Kalevi Kymäläinen, Jouko Kääriäinen, Erkki Lääveri ja Eino Vanhanen. Emänniksi nimettiin johtokunnan naisjäsenen lisäksi Marja Suuronen, Anna Kajarinne ja Anna Kallosuo.

Autoteknikoksi valmistui Tampereen teknillisessä opistossa Tuomas Uosukainen. Hänen vanhempansa ovat Irma ja Vilho Uosukainen.

Kunnallisneuvos Antti Kuisman muistolle

27. 4. 1971 kuoli Turussa pitkän ja ansiokkaan elämäntyön suorittanut kunnallisneuvos Antti Kuisma. Hän oli syntynyt maanviljelijän poikana Sakkolassa 15. 5. 1892. Käytyään kansakoulun ja Räisälän kansanopiston hän jatkoi opintojaan Viipurin kauppakoulussa.

Hän osallistui vapaussotaan joukkueenjohtajana.

Hän on ollut Suomen Invalidien Liiton puheenjohtaja 1921—20. Kannaksen Liiton hallituksen puheenjohtajana 1923—34. Suomen Maatalous-Osakepankin Kiviniemen konttorin johtajana 1926—32. Sakkolan kunnanvaltuuston puheenjohtajana 1919—34, samanaikaisesti Sakkolan verolautakunnan puheenjohtajana, majoituslautakunnan puheenjohtajana, tie- ja lautakunnan puheenjohtajana ja Sakkolan Osuuskaupan hallituksen jäsen.

Valtion palveluksessa kunnallisneuvos Kuisma on ollut mm. Oy Alkoholiliike Ab:n esimiehenä ja paikallisjohtajana. Lisäksi kunnal-

lisneuvos Kuisma on ollut Naantalin kaupungin sähkölaitoksen palveluksessa.

Hän on ollut Maalaisliiton kansanedustajana 12 vuotta ja 8 vuotta valtionvarainvaliokunnan jäsenenä. Valtion kivääritehtaan johtokunnassa, valtioneuvoston edustajana Keskuslainarahastossa, valtiovarainministeriön määräyksestä ennakkopidätysten valvojana.

Sakkolassa hän oli mukana nuorisoseuratyössä, mm. tunnettuna puhujana. Myös Varsinais-Suomen Karjalaseurojen piiritoimikunnan

pj. sekä Naantalin seudun Karjalaisten pj.

Vainaja siunattiin haudan lepoon Turun Ylösnousemuskappelissa 3. 5. runsaan sukulais- ja ystäväjoukon saattamana.

SAKKOLAN PITÄJÄJUHLAT pidetään Helsingissä sunnuntaina elokuun 1 päivänä 1971, alkaen jumalanpalveluksella Taivallahden temppelikirkossa klo 10.00, saarnaa rovasti Joonas Laurila. Pääjuhla on Kauppakorkeakoululla Runebergink. 14—16 klo 14.00.

SAKKOLA-JUHLA

Helsingissä elokuun 1 pnä 1971

- Kunniakäynti klo 9.30 Larin Parasken patsaalla.
- Jumalanpalvelus klo 10.00 Taivallahden eli Temppeliaukion kirkossa.
- Jumalanpalveluksessa saarnaa rovasti Joonas Laurila.
- Sankarihaudalla puhuu agronomi Kaino Repo.
- Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä luutn. evp. Vilho Viskari.

- Päiväjuhla Kauppakorkeakoululla Runeberink. 14—16 klo 14.00.
- Saa mennä suoraan kirkolta. Ruokailu samassa paikassa.

PAIVÄJUHLAN OHJELMA

- Musiikkia
- Tervehdyspuhe Toimitusjohtaja Tyyne-Kerttu Virkki
- Lausuntaa Lausuntataiteilija Kaarina Björk-roth-Lyly.
- Mieskuorolaulua Viipurin Lauluveikot.
- Juhlapuhe Maatalousneuvos Matti Laamanen.
- Tuohisoitin musiikkia Heikki Hyvönen.
- Lausuntaa Tyyne Niikko kumppaineineen.
- Kansantanhuja Karjalan Nuoret
- Vapaasana ja tervehdykset
- Lopetussanat Kapteeni evp. Loponen.
- Karjalaisten Laulu

Helsingin Sakkola-Seura toivottaa kaikki tervetulleeksi Helsinkiin!

Toimituksen tuoli

Sakkolan pitäjäjuhlat pidetään tänä vuonna Helsingissä. Minä olen juhlien onnistumisen kannalla, onhan pääkaupungissa melkoinen joukko sakkolaisia ja melkein kaikkialta eteläisestä Suomesta on vunuksia lapsia taikka sukulaisia muuttanut vakituisesti Helsinkiin, joten kyllä sopii käydä sukuloimassa, oikein vanhanaikaisesti yövieraana! Juhlanumero menee painoon heti tämän numeron ilmestyttyä, joten lähettäkää kaikki aineisto kiireesti toimitukseen. Kaikki käytettävissä oleva aineisto on vähissä, petäjäveläistä lukuunottamatta melkein kaikki on käytetty. Joten auttakaa hyvät ystävät miestä mäessä! Tähän juhlanumeroon toivon saavani juuri Helsingin puolen aiheita, joskin muualtakin tulleet ovat hyvin toivottuja ja kovasti tarpeellisia.

Kanadan valtakunnasta ei ole tullut kuin yksi tilaus tälle vuodelle, joten toivon Teidän tilaavan Suvannon Seudun joko yksityisesti taikka yhteistilauksena, miten vain hyvä on! Tietysti heidän ei

KUOLLEITA

Helena Gardemeister, o.s. Nuora, synt. 2. 7. 1889 Sakkolassa, kuoli 10. 5. 1971 L-H aluesairaalaassa. Siunaus on toimitettu Tammelan hautausmaalla 23. 5. 1971.

Emilia Loponen, o.s. Saksanen, synt. 30. 8. 1889 Sakkolassa, kuoli 22. 4. 1971 Pirkkalassa. Hänet siunattiin Pirkkalan kirkossa 8. 5. 1971.

Jooseppi Ukkonen, synt. 14. 11. 1896 Metsäpirtin (Sakkola) Kirvesmäellä, kuoli 22. 4. 1971 Mynämäellä. Siunattiin Mynämäen kirkossa 1. 5. 1971.

Matti Kuparinen, synt. 7. 3. 1898 Metsäpirtissä (Sakkola), kuoli 22. 4. 1971 Nokialla. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi. Siunattiin Nokian kirkossa 8. 5. 1971.

Hilma Pajari, o.s. Viskari, synt. 23. 9. 1900 Sakkolassa, kuoli 23. 4. 1971 Tampereen keskussairaalaassa. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli

tarvitse tilata joilla on täällä Kekosen valtakunnassa sukulaisia jotka ovat jo lehden tilanneet.

Muutama asiamiehemme on täällä myös lopettanut tilaamisen, heidän kauttaan tilanneille lähetän tilillepanokortin pikapuoliin, ja toivon ymmärtämystä kuutta markkaa kohtaan!

Koska posti on mennyt tähän uuteen numerojärjestelmään on hyvin tarpeellista saada nykyinen oikea osoite meille, jolloin olisi mainittava myös entinen osoite, koska toimipaikkojen osoitenumero on monesti muuttunut meillä olevasta kokonaan toiseksi.

Lehteä on postitettu kaikille viime vuonna maksaneille, mikäli ei lehti ole saapunut ottakaa yhteys toimitukseen.

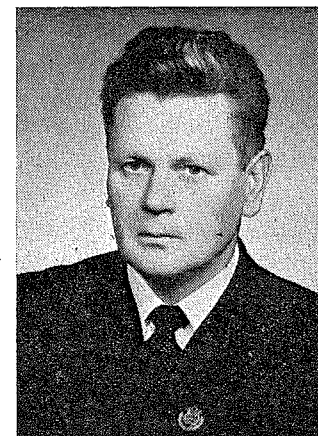
Hyvää kesää jokaiselle ja hyvää matkaa Sakkola Juhlaan!

Haparainen, nykyinen kotipaikka Lempäälän Moisio.

Johannes Paussu, synt. 7. 10. 1900 Sakkolassa, kuoli 18. 4. 1971 Teuvan paikallissairaalaassa. Siunaus toimitettiin Teuvan kirkossa 25. 4. 1971.

Hilma Helena Sipiläinen, synt. 29. 10. 1900 Sakkolassa, kuoli 1. 5. 1971 Tampereen keskussairaalaassa. Siunattiin Pirkkalan kirkossa 15. 5. 1971. Kotikylä oli Sakkolan Sipilämäki. Hän oli mukana marttatyössä.

Yrjö Veli Pitkänen, synt. 7. 10. 1901 Sakkolassa kuoli 20. 4. 1971 Jyväskylässä. Hänen kotikylänsä oli Kiviniemi. Yrjö Pitkänen vapausodan veteraani, osallistui myös Venäjän saaren retkeen. Hän otti osaa Kiviniemen nuorisoseuran toimin-

taan mm. näyttelijänä. Musiikkielämään hän myös osallistui kansansoittajana ja kuului myös Kiviniemen Laulajiin. Yrjö Pitkänen oli pitkäaikainen lehtemme avustaja ja asiamies.

Helena Kuparinen, o.s. Kylläinen, synt. 2. 12. 1905 Sakkolassa, kuoli 5. 5. 1971 Loimaan sairaalaassa. Siunattiin Punkalaitumen hautausmaalla 15. 5. 1971. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Arkuntanhuan Loposenmäki, nykyinen kotipaikka Punkalaitumen Oriniemi.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Vesilahdessa, vapaaehtoisella kaupalla ostetulla maatilallaan, he ovat asuneet v. 1946.

Rouva Valkonen on Sakkolan Lotta-Svärd yhdistyksen perustajajäsen ja oli puheenjohtajana vuosina 1924—31. Hän on edelleenkin mukana Marttatyössä. Hänelle on myönnetty Marttojen kultainen ansiomerkki. Toini Valkonen kuuluu Kaatuneitten omaisten Hämeen piirin johtokuntaan.

80 VUOTTA täytti 1.6.1971 emäntä Loviisa Pitkänen, o.s. Viskari Lempäälän Innillä. Hän on kotoin Sakkolan Häitermaasta. Hän on toiminut nuorisoseurassa ja Marttayhdistyksessä.

75 VUOTTA täytti 25.4.1971 Maria Naskali Punkalaitumen Oriniemessä. Hän on syntynyt ja rauhan ajan asunut Sakkolan Arkuntanhuassa.

70 VUOTTA täytti 22.4.1971 emäntä Emilia Meskanen, o.s. Kuuppo, Orivedellä. Entinen kotikylä oli Sakkolan Kaarnajoki.

70 VUOTTA täytti 16.5.1971 emäntä Anna Viskari, o.s. Hakulinen. Hän on synt. Sakkolassa. Ystävällisenä ja vieraanvaraisena ihmisenä hän sai merkkipäivänään osakseen runsaan sukulais- ja ystäväpiirin onnittelet.

70 VUOTTA täyttää 23.6.1971 emäntä Helena Kurikka, o.s. Naskali Tyrvään Myllymaassa. Hän on syntynyt Sakkolan Arkuntanhuassa. Solmittuaan avioliiton hänen kotikylänsä oli Petäjäjärvi. Täältä he muuttivat Pyhäjärven Pyhäkylään, asuen siellä talvisotaan saakka ja jatkosodan aikana.

70 VUOTTA täyttää 30.7.1971 emäntä Aino Vulli, o.s. Kuisma, Punkalaitumen Oriniemessä. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Röykkylä.

60 VUOTTA täytti 4.4.1971 mv. Aarne Kuisma Lempäälän Lastu-

sissa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Häitermaa. Talvisodan ja jatkosodan veteraani, talvisodassa taisteli ErP 6 joukoissa.

60 VUOTTA täytti 2.6.1971 rva Tyyne Juvonen, o.s. Tiinus, Tampereella. Nuoruusaikansa kotikylä Sakkolan Purpua.

60 VUOTTA täytti 29.5.1971 emäntä Aino Kiuru o.s. Myöhänen Huittisissa. Hän on syntynyt Metsäpirtissä ja kotikylä Sakkolan Haparainen.

60 VUOTTA täyttää 3.7.1971 mv. Olli Pekka Laamanen Pirkkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kirkonkylän Sipilänmäellä. Hän kuuluu jäsenenä Pirkkalan kunnanhallitukseen, sosiaalilautakuntaan ja koululautakuntaan. Myös kuuluu Hämeen Osuusteurastamon hallitukseen, Tampereen Seudun Osuuspankin hallin-

toneuvostoon ja Maito-Pirkan hallintoneuvostoon. Hän on jäsen myöskin Suvanto Säätiön valtuuskunnassa.

60 VUOTTA täyttää 13.7.1971 autoliija Tauno Huuska Saarijärvelä. Hän on syntynyt Sakkolan Röykkylässä. Kuorma-autoliikettä hän on pitänyt jo 1930 luvun puolivälistä saakka. Nuorukaisena Tauno Huuska oli innolla mukana urheiluharrastuksissa. Hän kuuluu Suvanto Säätiön hallitukseen ja on lehtemme uuttera avustaja ja asiamies. Hän kuuluu

Rinnakkaielo

(Julkiluettu pyhäjärveläisten ja sakkolaisten yhteisessä illanvietossa Jyväskylässä)

Työ pöyhistelevät pyhäjärveistä ja suamattomat sakkulaiset, kuulkuaha ku mie huastan...

Sammoi Sakkula rotuporsaitaha myö ollua kaik, uskokia tai älkä. Vaik lie rotuporsaihe alkulähtiet ja ensimmäist vanhemmata suniet ja olliet just Pyhäjärve Porsuamiäjelt. Sakkulua se enne vanhua kuuluu koko Pyhäjärve puol. Nii, sammoi rotuporsaita, vaik onki siel syntymäseuvul jouvuttu imettäväks er pahnueis ja tonkimua er koppollois... Mut aina sitä, etenki suurempan löyvetii koppolajois rakoloi ja piästii pientareihe kautta puhahtammua nuapurkylä koppolii... Ihme ja kumma mite lust ol olla meijäki Sakkula poikki Pyhäjärve tytölöi sakis. Sillo ei tiijetty eikä uhottu mittii siint rinnakkaiselos, mut mukavua ja ihmie lustii se ol sillokkii. Eikä se rinnakkaielo, tai mikä hiä elo hiä olj, haiskahtant yhtiä nii kuluniel ja pahal, niiko nykyjiä se nuohe herroi suust kuulles löyhähtiä.

Mut viel mie en unehuta sitä rinnakkaiselluo entisii pyhäjärveisii kans... Se ku ol iha Sakkula rajamaita se Pyhäjärve, ni Sakkula pojat etenki sykspuole pimijöin iltoin, ei osanniet kottii, vua käveliiit ekyksis millo Tiituval, millo Suapruu, millo mihi muuhu kyl-

50 VUOTTA täyttää 26.6.1971 käsityönopeettaja Taimi Sääksjärvi, o.s. Laukkanen Helsingissä. Hän on insinööri Lauri Sääksjärven puoliso Sakkolan Petäjäjärveltä.

50 VUOTTA täytti 29.5.1971 emäntä Vieno Ida Kiuru Huittisissa.

liä. Ja ko hyö olliit iha äimän, eikä tietäniet yhtiä mis hyö ovat. Nii männiit kyselemmiä kylä asukaill, mis hyö on, mite hyö osuavat kottii? Ja ku pojat tunsiiit Pyhäjärve ukot ja isännät rikkaiks ja ylpeiks, ni ei hyö uskaltanniet koputtua pytinki ovvie, vua koitteliit katsuo pienempi ja syrjäisempi rakennuksii ja käivät koputtelemua nihe ovilo. Ja että uso mite hyvä lykky heil olj. Usjemmast näis ulkorakennuksis kesäaikaan nukkuut talo tytöt... Ja ku tytöt näkkiit mite pölästynneitä pojat olliit, neuvoit hyö poikki jämiä yöks, ainaki siiheks ku päivä valkenuo ja näkkyöt sit männä kottii... Pojat tuas ku näkki mite sorjii ja kalal syötety punaverisii ja punaposkisii tytöt olliit, eivät millii hennonniit, eikä uskaltannietkua lähtii yöselkiä. Olliit vua hyvillii ku tytöt lupasiit yösijan. Nykysi puhutua raurallisest rinnakkaielos, vai olko se olost? Mut mikäli Sakkula pojat miul huastoit, ei se rinnakkaiselo Pyhäjärve tyttölöi kans olt mittii rauhallista. Ol olliet nii ilose elävii ja sulose mukavii, eikä niitä tavottant vaik ois mist kohast yrittänt kii ottua ja rauhoittua. Ei siin un silmiä tult, ja lustiiha se olj pojistakkii. Eikä heitä enniä pelottantkua yhtiä, kun tunsiiit olluose lämpymäks ja mukavaks.

Uamul ku kukko laulo, tytöt neuvoit mihi pojat olliit eksyniet, sannoit neuvovuase toiseki kerra jos tälläne eksymine sattuis. Kylhä niitä sattuki, etenki ko Sakkula pojat hoksasiit jot Pyhäjärve pojil olj sattunt samallaisii eksymissii Sakkula puolel, ni koittiit ottua velat pois luonnos. Liekö männiet tasa, siint ei uo tillii pietty, mut näist tyttölöihe eksymisist en muista pyhäjärveisii kans

Keski-Hämeen Sakkolaseuran johtokuntaan.

Hän aloitti ammattimaisen kuorma-autoliikenteen syksyllä 1937 joka edelleen jatkuu nuorempien toimiesajana. Ammattiautoliiton toiminnassa Tauno Huuska on mukana koko sodan jälkeisen ajan, paikallisyhdistyksen puheenjohtajana ja johtokunnan jäsenenä. Kuorma-autoliiton hallituksen varajäsen, KTK:n ja Läänin yhdistyksen johtokunnan jäsen takavuosina.

Karjalaseuratoimintaa on Tauno Huuskalla uunastettuna yli 20 vuotta, Keski-Suomen Karjalaseurojen piirin ja Keski-Suomen Sakkola-seuran vpj ja Saarijärven Karjalaseuran pj. Lisäksi hän on Suvanto Säätiön hallituksen jäsen.

Talvisodassa hän oli it-joukoissa, jatkosodassa JR 23 joukkueenjohtajana. Sotilasarvoltaan vääpeli.

Hän on ollut neljä vaalikautta Saarijärven kunnanvaltuuston jäsen, hallituksen varajäsen, verolautakunnan jäsen ym.

Ansiosta on hänelle myönnetty VR 4 VM 2 ja siviilissä 1 luokan mitali kultaristein.

50 VUOTTA täytti 28.4.1971 Hilka Laamanen, o.s. Sakara, Pirkkalassa. Hän on Lauri Laamasen puoliso Sakkolan Sipilänmäeltä.

tappelui ollie. Oikei hyvät ja su-loist muistot jäivät näist eksymis-reisuloista molemmi puoli. Saipa usja poika itsellie ikkuise vappua-veristinki näihe reissuloihe tähe.

Tulj jo mainittuu siint Pyhäjär-ve isäntii ylpeyyvest. Tulkua täs lopuks tarinoituu vanha kasku, mikä toiselt puole näyttii jot suu-ruutie ja ylpeyyvie olj aihtakkii. Kerra sattu junnuu kaks pohjam-mua isäntii ja kaks pyhäjärve-läistä sammua vaunuosastuo. Ta-rinat kiäntyit hyvinvointii ja rik-kauksii. Pohjanmua isännät joil olkii paljo, eivät rikkauksii peitel-liet, vua höysteliit sekkua olemat-tomiiki pohjammua vuolual ja mahtaval murtehel. Pyhäjärve ukot kuunteliit, mut sit toine sa-no: — Suurta on teil, en eppäile, mut ei iha tyhjä piäl asuta Pyhä-järvelkiä, siel on talo, mis o 47 veljestä asunt yhes ja pittiät yh-teistaloutta ja tiä on viel totta! Näi sano ja sano totta, sil Kone-vitsa luostaris olj 47 munkkivel-jestä ja Konevitsa ol hanhoist ajoist kuulunt Pyhäjärve kunna alueihe.

Nii, rauhallista rinnakkaiselluo vua iellieki Pyhäjärve ja Sakkula rotuporsaihe kese. Meijä ei tarvii sitä alituiseist vakkuutella toisil-lemma ja tavantakkua sanoil toi-stua. Sen kyl näyttiät rehelliist tavat ja tottumukset. H. K.

Ukkosen Manu, liikemies ja va-rakas vanhapoika Taipaleesta, kä-vi ennen sotia Pariisissa. Ostipa pullon aitoa ranskalaista hajuvet-tä, ripusti pullon kaulaansa na-rusta roikkumaan kuin riipuksen ikään. Ravintolassa sattuihin pul-lo kalahtamaan lautasen reunaan ja rikkootui. Noh, lohdutteli Manu, haiskuo Pariskii kerra hy-väl!

Opettaja Jenny R. oli ahkerasti käytetty avustaja Haparaisten ky-län iltamissa, niin kuin muuten opettajat yleensä. Erään kerran lienee olleet maamiesseuran ilta-mat hankkeissa, pyysi Leppäsen Juho taas opettajaa esiintymään, mutta tällä kertaa hän jostain syystä kieltäytyi. Sitä ei Juho kui-tenkaan ottanut todeksi, vaan il-tamien ollessa meneillään määrä-tyssä ohjelmankohdassa menee Juho opettajalle kuiskaamaan toi-sesta suupielestään: — Kuuletsie opettaja, nyt on siu vuorois! Mut-ta eihän opettaja luvannut. Juho hirmustui olkapäitään nostellen sanoo: — Kuuletsie opettaja, kuuletsie? Nyt mie sanon sinnuu Jennyks!

Haparaissa toimi kiertokoulun-

opettaja Veissel. Hän oli ehkä ny-kykielellä sanottuna tosikko. Opettaja Böckerman, jolla puo-lestataan oli huumorinlahjaa sanoi kerran kolleegalleen: — Tiijetsie Veissel, siul on hyvät pusuhuu-let. A.o. loukkaantuneena tästä suipistaa suutaan... Nyt ne vas oikei hyvät o, sanoi op. B.

Kekin Martin perheessä sattui sairautta ja Martti poikkesi kir-kolla asioidessaan pyytämään roh-toreseptiä tohtori Levisonilta. Re-septi olisi maksanut 3 mk, mutta isännällä ei sattunut olemaan täyttä summaa, jolloin tohtori heitti reseptin uuniin muiden ros-kien sekaan. Martti lähti, mutta palasi jonkin ajan kuluttua vaa-ditut rahat mukanaan. Tohtori asettui polvilleen uunin eteen ja rupesi penkomaan etsien äskeistä reseptiä. Martti katseli tohtorin touhua ja virkkoi: — Kyl pittiä oppint mies olla tuhma (älytön).

Edda Paavola

"Papan-Matin" ylistys naiselle: Voi -sie... sielun vierimmäinen, elämänsulostuttaja, leivästä ensim-mäine, kikkaratukka, tilulilu, sis liv!!

VALVOTTU PUNNITUS JA LUOKITTELU TAKAAVAT TEILLE TEURAISTANNE PARHAAN RUHOHINNAN SEKÄ KESKITETTY MARKKINOITI JATKUVAN TUOTANTOMAHDOLLISUUDEN

Erkki Kujala, Vaskivesi	puh. 56 941	Mikko Närkki, Toijala	puh. 21 581
Mauno Kinnunen, Virrat	puh. 5285	Mauno Virtanen, Narva	puh. 77 810
Raimo Lehtinen, Ruovesi	puh. 2335	Heikki Nikkilä, Tottijärvi	puh. 14 052
Ilkka Lähteinen, Yläväääri	puh. 6719	Aarni Lainiala, Ikaalinen	puh. 6238
Eino Verkkomäki, Orivesi	puh. 2185	Aaro Lainiala, Hämeenkyrö	puh. 15 190
Unto Ylä-Mononen, Orivesi	puh. 2130	Raine Tikkanen, Mouhijärvi	puh. 8230
Aulis Jussila, Eräjärvi	puh. 6178	Kauko Majamäki, Komi	puh. 82 170
Arvi Smolander, Huutijärvi	puh. 71 477	Veikko Heinisuo, Lammemäen-	
Heikki Nummela, Sahalahti	puh. 73 168	tie 29, Lammimpää	puh. 42 360
Pauli Ali-Myllymaa, Kulju, Lempäälä	puh. 76 164		

HOT
TRE 40 555

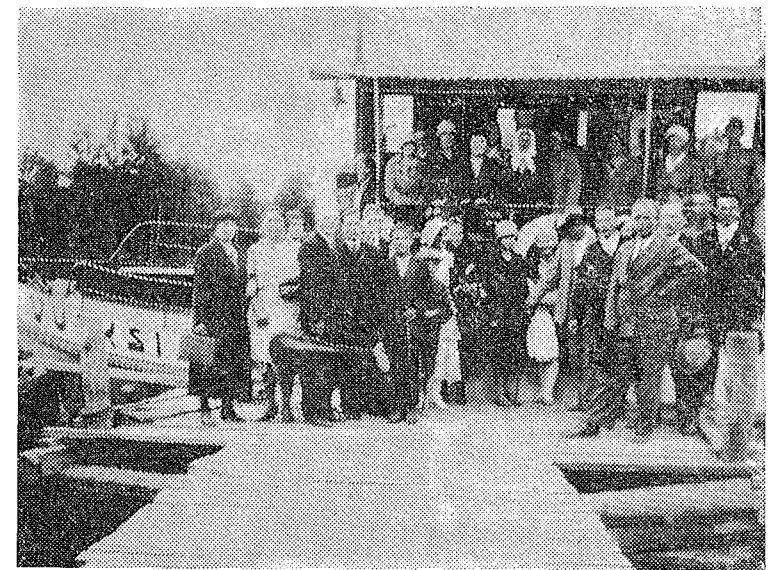
Ikuinen kaipuu

Virta venhettä vie... niin vie meitäkin, tässä muistojen kotiseu-dusta. Lähden kävelemään Vuok-selle päin, menen Ämmämäelle, sieltä näen Vuoksen sinisen selän, oikealla on Noisniemi, se on ollut kova riitapaikka Venäjän ja Ruot-sin repiessä kaunista Karjalaamme ja samalla siinä on ollut rajapyyk-ki. Katson suoraan, niin on Uosuk-kalan viljava kylä edessä, nätit puutarhat ja pihat, sitten vasem-malla on Vaalimo, kuulu viljapaik-ka, kauniit viljelykset ja samassa siellä oli kärryjen ja rekien teki-jöitä. Sitten Vuoksen ruuvikko rantaa Saijajoelle päin, siitä olen monet sorsat ampunut, nyt olen jo joensuussa, oli paljon tukkeja, ja se joki oli niitä lukemattomat kappaleet kuljettanut ja samalla antanut monelle työtä ja toimeen-tuloa. Nyt lähden kävelemään pois, ja tulen laivarantaan. Tässä oli kaksi laituria, katollisia, ja kyl-lä siitä niitä myöten paljon tava-raa kulki.

Tuossa on hiekkamäki josta on moni hevonen saanut vetää kuor-mia ylös, on Kiviniemen hevosia jotka kuljettivat tavaraa Suvan-nolle, mutta Pyhäjärven Raudun ja muidenkin kylien hevosmiehet pitkiä matkoja. Niin siinä laiturei — kun se oli tyhjä — on monta sottiisia tanssattu ja tuo hiekka, jota oli 3 km oli kesällä kansoi-tettu ja kyllä siinä oli mukava le-puuttaa harteita sekä hautoa, kun peitti itsensä hiekan sisään niin kyllä vähän ajan perästä oli selkä hiessä, sitten suloiseen hiekkapoh-ja Vuokseen, jossa oli kirkas vesi ei ollut pilattu kuin keski-Suomen järvet joissa kalatkin kuolee. Kaikki illat jotka nuoriso vietti Vuoksen rannalta meni mukavas-ti, ei poliisisedätkään olleet vihai-sia nuorison viattomista iloista.

Nyt lähden kannaksen poikki Su-vannolle, otan veneen ja lasken virran mukana Röykkyniemeen, nousen kivikkoista jyrkkää rinnet-tä ylös, tulen Katraksen kauniille huvila alueelle, siinä on rakennet-tu näkötorni ja nousenkin ylös nyt ne maisemat vasta näkyi. Tuolla on rannalla Urheilu Opisto ja sitten Viiksanlahden kylän kau-niit pellot jotka viettävät Suvan-toon päin, on kauniita taloja ja

son ylöspäin siinä on Laakerin aholla kansakoulu jossa minäkin opin alkeet sain ja siinä koulussa oli niin herttainen opettaja, jon-ka kaikki muistaa, hän ei ainoas-taan opettanut lapsia vaan oli va-listuksen työssä monella alalla, monta miespolvea hän on kasvat-tanut, ja tässä muistelmassani vie-lä kiitän. Siellä näkyy ja onkin paljon hyvin hoidettuja puutarho-ja sekä kauniit viljapelot, nyt oi-kealle niin siinä on onkin savi-kuoppa josta Matikainen monet vaunulastit lastasi sinistä savea, sitä meni ulkomaillekin, mutta kyl-

"Vuoksi" on jo laskenut laitureiin.

pihoilla puutarhoja, käännyn oi-keaan siinä heti näkyikin Haider-maan Nuorisoseuran talo ja sitten tämä sama näky pellot ja kauniit pihat, nyt oikealle ja siellä näkyy Suvannon selkää pitkälti. Tuolla häämöttää Sipilänmäki ja Hovin ranta, nyt oikeaan ja siinä onkin edessä Röykkylä, siistiä on siellä-kin, vaikka se ei ole niin iso kuin edelliset, mutta kyllä hyvin voi-paa. Nyt katsonkin Tikanlahtea, siinä on pieni Rikolahti ja on saa-rikin. Siitä nuorena ongittiin isoja ahvenia ja kun sattui tulipa lah-naakin kun tuuli oli otollinen. Kat-

lä Kupittaa sitä kovasti käytti.

Sitten tuolla on talo on talo-ryhmä, sanovat että siinä on ai-koinaan ollut pappila siitä alas onkin Kirkkonummi. Oikealla on vanhan linnan rauniot. Sinne oli Ns rakentanut näyttämön, ravin-tolan ja puhujakorokkeen, ja tie-tysti tanssilavan. Tässä oli kent-täjumalanpalvelus v. 1918 sekä Sakkolan suojeluskuntalaiset van-noivat sotilasvalan, sen teetti pas-tori Vikman. Oli siellä aina kesällä ilonpitoakin, leskenjuoksut, arvoi-tukset, piirileikit ja kansantänhuja milloin sattui joku tuomaan vii-

jonin mukaansa. Nyt olenkin jo komealla Kiviniemen koskella, sen vaahtopäät, sen kauniit mäntyranat ja komeat sillat. Se koski on ilot ja monet surut nähnyt. Nyt näkyy jo Törötori ja siinä oli paljon liikkeitä, oikealle kun kääntyy niin on kauniita taloja ja puutarhoja, nyt kun vielä pyörähdän ympäri niin olikin komea urheilukenttä katsomatta. Siinä oli ampumarata, hevosrata, urheilupaikat, markkinapaikat, tanssipaidat, myyjäpaikat ja tietysti Helppo-Heikkikin markkinoilla. Nyt laskeudun alas ja soudan Kiviniemen rantaan. Siinä onkin Sipposen limonaadi tehdas aivan rannassa. Oli tämä ranta kaunis kun sen ensikerran näin, se oli v. 1907. Silloin oli venheitä, nuottakota oli isoja ja pieniä rysiä ja kaikenlaisia kalanpyytöä. Ne ei silloin olleet lukossa, vaan tuli rautatietyö niin kaikki meinasivat omistaa ja kaikki piti panna lukkojen taa, muuten meni. Sitten kaatoivat komeat kynnäppäät ja koko kaunis rinne muuttui tuli rautatieasema ja monet rumat laiturit niin katosi luonnonkaunis ranta. Niin se on tämä ihmisen elämä kuin heinä, keväällä alkaa kasvaa ja kukoistaa tulee viikatemies ja niittää pois, tänne jäivät esi-isien raivaamat pellot, joita raivasivat tuleville polville, että jatkasivat aloitettua työtä mutta sodan kahut ja vainot kaikki murtaa.

Se muisto joka meillä on jäänyt kauniista Kiviniemestä ja koko Karjalasta ei pois lähde, ei vie sitä idän halla eikä pohjan pakkanen.

Kivikkolan poika

"Papan-Matin" iltapuhe: "Pitki puuta, syväankerä kiilaks ja silmäkulta multsis!"

Hyvää päivää! — Päivä on hyvä, mut millane lie tulija?

MARTTI PULAKKA

Hän oli sellainen vanhan ajan mies, syntynyt 1850 luvulla, matala, tanakka, puhelias ja monitoiminen ukkeli.

Ensimmäiset muistikuvat ovat hänen pyhäkoulustaan. Hänellä oli virsikantele, luulisin, että omatekoinen, ja hyvä lauluääni. Kylä-lukusilla hän oli aina lähinnä pappien pöytää, josta häneltä virisi laulu kilpaa pitäjän lukkarin kanssa. Kuoleman vieraillessa kylässä kävi hän pesemässä vainajan ja laulun saattelemana vainaja saatettiin kylmään huoneeseen, odottamaan hautausta. Kun tuli hautajaisaamu ja saattojoukko valmistautui kirkolle lähtöön, oli Martti jälleen kuuluvalla ja surusta värisävällä äänellään laulamassa viimeiselle matkalleen lähtijälle.

Hän oli myös suutari, tiilenteijä ja muurari. Kerrankin hän oli uunin teossa kotonani, muuraus oli kohonnut jo arinan tasolle, kun hän käski meidän poikien mennä naapurista hakemaan ari-nahöylää. Emmehan me sitä mis-

tään saaneet, joten palasimme tyhjin toimin takasin. Siihen aikaan oli tapana, että kun uunin-arinaan tuli kuoppia käytössä, niin emännät ryömi uuniin savi-vellin kanssa ja voitelivat halkeamat kiinni. Uunin teon edistyttyä niin pitkälle, että oli pyöreän suun ja kuvun vuoro, käski Martti äitiäni käydä kyykkyyyn uuniin, jotta uunista olisi tullut tarpeeksi iso, kun hänen sitten myöhemmin tarvitsisi paikata sitä. Leikkiähän se oli, kyllä siihen laudoista kaa-ripuit laitettiin, joitten varaan tiilet muurattiin. Silloinen uunin teko oli myöhään syksyllä, joten meidän piti asua naapurissa sen aikaa.

Martti oli nuohooja, käyden jonkin aikaa naapurikylissäkin nuohoamassa, ja kalamies, jonka kalasaaliit olivat puheissa saduiksi kelpaavia. Martin ollessa noin seitsemänkymmenen vuoden vanha, meitä nuoria miehiä kiinnosti, vieläkö siinä iässä arvostaa naisseuraa. Emme saaneet tyydyttävää vastausta, hän vain käski kysyä vanhemmilta.

Sellainen oli Martti Pulakka, entinen lahjoitusmaatalon poika. Sakkolan Riiskan kylässä veljensä Juhanin kanssa hän oli suuren perheen huoltajana, lapset olivat jo aikuisia ja naimisissa, ennen kuin veljekset erosivat.

A. N.

Jussila-Jurkka putosi uittoaikana kossalta koskeen ja kehui ylös päästyään: Jos olin nolomp mies, ni kuolin ko kuolinki.

Sielt pahat puajetkuot, mist tuomist tulluot.

Männyö latujua myöte ko Lapanaisii naisii lapseteko.

TUNTURI
sähkö-
ruohonleikkuri

Ette voi kuvitella miten +
vaivattomasti + varmasti +
äänettömästi + taloudellisesti
nurmikko leikataan nyt
sähköllä.

LEMPÄÄLÄN
PYÖRÄ
Om. M. Toiva, puh. 74 286

RINKELI

Ko mie täs männiel viikol tuli käynieks tuol markkinoil ja ko miul ei olt mitteä asjallista asjoa eikä ostamista koko markkinoilt ni mie meinasi jot mie osta kottii tulijaisiks vaik pussillise rinkellöi. Mie ko uon koko ikkai tykänt rinkellöist. Jo sillo ko mie sellasen oskari kokosen oli isä kans rahis tuki ajos ni puoji sivutse männes piipahettii ostamas raht miehe kilo rinkelii. Se raht miehe kilo ol tietenki vartti kilo ja kyl ne puotilaist äkkii oppiit tietämeä sen asja, ei tarvint muuta ko pyys voa raht miehe kilo ni sil se selvis. Rinkel o niiko tilapäisen eyveän oikei mukava, usjast miul, ko mie tuol reisupeäl oli ni miul ol rinke-

lii ain niiko rautasen annoksen auto istuime al. Kyl se mokoma ois hyvä hätävaran mones tallou-vessaki, ei tarvitsis emännä pyyvellä antiexs, jot meil o vehnäne peäst vanhenemmoa. Rinkeli ikä ei uo päivä eikä kahe varas, eikä oikei viel viikonkoa, mut eihä ne nyky aja emännät kehtoa monkoa vieroal rinkelii tarjota kohvi kans, siin pitteä olla monelaista vehnäs-tä ja kakkuu ja pientä leipeä ja monelaist muut tarjottavat, ja sit toiseksie, ko pitäs niitä linjoiki hoitoa. Ne voi heiijä kansoase.

No nyt mie erehy täst varsinaisest asjast vähä syrjeä, männeäpä asjoa.

Sit ko mie siel markkinoilt tul-tuu syvvä mutusteli saju kans niit-ä rinkellöi ni miul tul mielie ne entist ajat siel Karjalas. Siint o nyt aikoa vissii siin likemmäks kuuta kymment vuotta, mihi aikoa miu mielei täst männyöt ja mist mie nyt muistele ja hoastele.

Se ol sil viisii ko mei isäl ol us-jast tapan sellaisii töihe, niiko heinä tievo, niittämissii ja joskus puimisiiki lopettajaisiks pitteä sel-last "juhlat" (mie panin tuon juh-lat lainausmerkkilöihe välili jos se ois vähä asjallisemp silviisii). Ei-hä niie juhlii muuta ohjelmoa kuulunkoa ko Äit keiti sajut tai kohvit ja toi rinkel pussi pöyteä ja siint sit itse kuki tek rinkel murruu. Mie muist ako yhtenäki kesän myö soatii heinä teko lop-pumoa ja kaik heinät lattuon ni isä sano miul jot käy sie puojist otta-mas vaik kilo rinkelii näi heinä tie-vo loppijaisiks. Ko isä anto miul rahat ni mie läksi talsimoo puojil. Sillo ei viel mei kyläs olt puotii. Pit männä Viiksalahtie ko siel ol se Sipiläise puot. Sielthä myö muuteki kaik ostokset tehtii, ei-kähä siint meilt olt ko vähä peäl kolme virstoa. (Jatk. seur. n:ossa)

Vilhelm Ollikaisen muistolle

VILHELM OLLIKAINEN syn-tynt Sakkolan Rökkylässä 27.8. 1906, kuoli sydänkohtaukseen 14. 5. 1971 kotonaan Urjalan Meno-sissa.

Periessään tilan vanhempiensa kuoltua, hän varsin nuorena alkoi laittaa tilaansa mallikelpoiseen kuntoon. Yhdessä veljensä kanssa raivaamalla ja ostamalla lisämaa-ta laajensi viljelysalaa. Samoin he rakensivat uuden ajanmukaisen asuinrakennuksen. Hän oli ahke-ra ja toimeksisaapa uurastaja ja ne päivät olivat mittavat jotka hän tilansa eteen uurasti.

Silti hänellä riitti aikaa maata-loutta edistäviin ja osuustoimin-nallisiin luottamustoimiin. Hän oli perustamassa Rökkylän karjan-tarkkailuyhdistystä, Kiviniemen maidonmyyntiosuuskuntaa ja son-niosuuskuntaa, hän kuului näiden kaikkien hallintoon.

Hän oli myös itse nuoruudes-saan harrastanut yleisurheilua ja myöhemmin otti osaa raviurhei-luun kasvattamallaan juoksiahevo-silla.

Sodan jälkeen Vilhelm Ollikai-nen jatkoi maanviljelijän ammat-tia ostamallaan tilalla Urjalan Menosissa. Täällä uudella kotipaik-kakunnalla hän kuului Forssa—Tammelan osuuspankin Matkun konttoritoimikuntaan ja myöhem-min Urjalan osuuspankin hallin-toneuvostoon.

Rauhaistaa lepoa hyvälle naapu-rille toivoo **Armas Pullinen**

TULKAA
TEKEMÄÄN
EDULLISET
KENKÄ-
OSTOKSET

Tatu-
Kenkä

Lempäälä, puh. 74 509

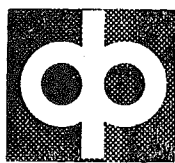

Herkemmin asiat nousevat
mieliin viihtyisässä ravinto-
lassamme Lempäälän kir-
konkylässä.

Tervetuloa !

RAVINTOLA IIII
NeljäPilaria

LAHTI
Abtialantie 7 B 14
Hilka Kujarinen

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON- SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1971 6 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva Vakkala.
Puhelin 931/77843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Matti
Riikonen, Uuno Pulakka,
Aune Ahtiainen ja Teuvo
Viskari.

Tampereen Seudun
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

Nyt sähkölämmitysasennukset sopivasti

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 76 886 (verstaaseen),
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä urakalla
ja laskuun.